

دلاری این کشور مشکل ساز خواهد شد. تحریم‌های گسترده غرب درست است که در حال حاضر کنترل شده و روابط با شرق و کشورهای مستقل جهان امکان‌های خوبی را برای این کشور ایجاد کرده است، اما تداوم این وضع مسئله توسعه اقتصادی را در این کشور برای یک دهه به تعویق خواهد انداخت.

اختلاف‌نظرهای شدیدی که در آمریکا بر سر کمک‌های مالی و نظامی به اوکراین بین طرفداران دونالد ترامپ و جمهوری خواهان تندرو با حزب حاکم دموکرات ایجاد شده‌است و همچنین تغییر تمرکز جهان از جنگ اوکراین به جنگ غزه در طول ماه‌های گذشته، تا چه اندازه بر تضعیف توان دفاعی اوکراین در قبال روسیه تاثیر گذاشته‌است؟

ارتش اوکراین بر انگیزه‌های ناسیونالیستی داخلی، حمایت‌های مالی و تسلیحاتی غرب و فضای رسانه‌ای و افکار عمومی جهانی تکیه دارد و این عوامل در سال دوم با محدودیت‌هایی روبه‌رو شدند. در سال دوم چندان تهییج و تشویق برای ادامه جنگ و موج پیروزی‌ها را شاهد نبودیم، حمایت‌های غرب هم با تردیدهایی روبه‌رو شده و با توجه به جنگ در غزه، از یک‌سو موضوع اوکراین از اولویت خارج شد و از سوی دیگر نیز فضای رسانه‌ای جهان تحت تاثیر جنایت‌های اسرائیل نسبت به ادعاهای غرب در جنگ اوکراین حساسیت خود را از دست داده است.

برای سال آینده به‌ویژه موضوع حمایت‌های غرب با مخالفت جریان‌های داخلی این کشورها روبه‌رو شده است و به‌ویژه در اتحادیه اروپا روند تدریجی ورود راست‌گرایان به قدرت همانند کشورهای مجارستان، اسلواکی و هلند و احتمال تشدید این وضعیت می‌تواند تاثیر بدتری هم داشته باشد اما به هر حال، در اتحادیه یک رقم ۵۵ میلیارد دلاری تصویب شده است. این موضوع در آمریکا نیز هنوز محل چالش است و با وجود تصویب رقمی افزون بر ۶۰ میلیارد دلار اما همچنان مشکل کنگره وجود دارد. در صورت به قدرت رسیدن ترامپ این وضعیت می‌تواند به مشکلات بیشتری نیز منجر شود.

جمهوری اسلامی ایران رسماً اعلام بی‌طرفی کرده و مخالفت خود را با جنگ بارها اعلام کرده است و در مجمع عمومی هم اشغال کریمه را نپذیرفته است؛ اگرچه ایران از فشارهای غرب علیه روسیه نیز ابراز نگرانی کرده و ریشه این جنگ را در گسترش ناتو به غرب دانسته است.

با طولانی‌تر شدن جنگ در اوکراین، به تدریج از محبوبیت دولت زلنسکی که در ابتدای جنگ سطح بی‌ظنیری از محبوبیت را در بین شهروندان اوکراینی تجربه می‌کرد، کاسته می‌شود. اصرار زلنسکی بر برکناری فرمانده محسوب ارتش نیز بر این کاهش محبوبیت افزوده است. فکر می‌کنید با استمرار جنگ و ناموفق ماندن دولت زلنسکی در بازپس گرفتن سرزمین‌های از دست‌رفته، ممکن است که سطح ناراضیاتی‌ها در اوکراین به حدی بالا برود که شهروندان اوکراینی خواستار کناره‌گیری زلنسکی از قدرت شوند؟

باید به این نکته توجه کنیم که در مورد اختلافات داخلی در اوکراین ناپایداری افراتر شود چرا که ساختار کنونی نظام سیاسی از عواقب اختلافات آگاه هستند و لذا تلاش می‌شود تا حد امکان از شکاف گسترده ملت و دولت جلوگیری شود. در حال حاضر انتخابات و فعالیت‌های سیاسی در اوکراین به شدت محدود شده است و این موضوع مادامی که جنگ وجود دارد، تداوم خواهد یافت. اما چنانچه شکستی جدی‌تر و فراتر از سه موردی که در سال ۲۰۲۳ حاصل شد بر اوکراین تحمیل شود، ممکن است این بار مسئولیت آن به زلنسکی متوجه شود و موجب تشدید اختلافات شود. به هر حال، تحول صحنه جنگ و پیروزی مؤثر یک طرف می‌تواند عواقب مهمی در طرف مقابل و از جمله درخواست تغییر مقامات سیاسی را به دنبال داشته باشد.

با توجه به اینکه مقرر بود فروردین ماه سال آینده انتخابات سراسری در اوکراین برگزار شود، اما به دلیل حکومت نظامی که در پی حمله روسیه ایجاد شده این انتخابات فعلاً تعلیق شده‌است، آیا چشم‌اندازی از برگزاری یک انتخابات با مشارکت مردمی در تصمیم‌گیری در مورد سرنویشت حکومت کنونی اوکراین وجود دارد؟

طبعاً شرایطی مانند جنگ می‌تواند منجر به تعویق انتخابات در کشورها شود و در این رابطه دولت اوکراین نیز با استناد به همین وضعیت و براساس قانون حکومت نظامی مصوب رادا یا پارلمان انتخابات را برگزار نخواهد کرد. طبیعتاً تا زمانی که پارلمان این وضعیت را تمدید نماید دولت اجازه تعویق انتخابات را خواهد داشت و چنانچه پارلمان اوکراین این قانون را تمدید نکند، دولت موظف به برگزاری انتخابات می‌شود.

ولادیمیر پوتین، رئیس‌جمهور روسیه در اظهارات خود، به‌ویژه در مصاحبه اخیرش با تاکر کارلسون، مجری آمریکایی، با اشاره به مذاکرات پیشین مسکو و کی‌یف در استانبول و همچنین موافقت روسیه با عقب‌نشینی از اطراف کی‌یف به درخواست فرانسه در ابتدای جنگ، بر آمادگی روسیه برای مذاکره با اوکراین برای صلح تأکید کرده‌است. فکر می‌کنید این اظهارنظرهای پوتین تا چه اندازه جدی باشد؟ آیا روسیه آمادگی برای توافق صلح با اوکراین دارد؟ آیا آنگونه که پوتین ادعا می‌کند، آمریکا و بریتانیا مانع توقف جنگ در اوکراین هستند؟

روسیه همیشه آمادگی خود را برای مذاکره اعلام کرده است و به نظر می‌رسد که در این ادعا هم جدی است ولی شرایطی که مطرح می‌کند به‌گونه‌ای نیست که دولت اوکراین در شرایط کنونی بتواند بر سر آنها مذاکره کند. دولت اوکراین بارها اعلام کرده که حاضر نیست مناطق اشغال شده به وسیله روسیه را به رسمیت بشناسد و بایستی این مناطق آزاد شوند. دولت روسیه هم طبیعتاً در شرایط کنونی حاضر نیست از ادعای خود بر این

مناطق دست بکشد. از این رو فعلاً امکانی برای مذاکره نیست و همه چیز به شرایط صحنه جنگ بر می‌گردد و تحولات این عرصه است که می‌تواند مواضع طرفین را به سمت مذاکره جدی تغییر دهد.

آیا تصور می‌کنید کی‌یف به درخواست‌های روسیه، از جمله تسلیم پنج واحد سرزمینی خود به این کشور، غیرنظامی شدن و عدم پیوستن به ناتو و اتحادیه اروپا تن بدهد؟ فکر می‌کنید اگر اوکراین این شروط را بپذیرد روسیه جنگ را متوقف می‌کند یا باز هم خواسته‌های بیشتری خواهد داشت؟

اگر اوکراین این شرایط را می‌پذیرفت جنگی در نمی‌گرفت و در حال حاضر هم اگر بپذیرد روسیه بلافاصله جنگ را پایان می‌دهد. جدا از دولت، گروه‌های سیاسی و مردم اوکراین، طرف‌های غربی نیز مایل نیستند که چنین شرایطی بر دولت اوکراین تحمیل شود. اگر این شرایط پذیرفته شود پیامد آن نهنها در اوکراین بلکه در اروپا و مجموعه غرب و نیز جهان تاثیر اساسی خواهد داشت و از این رو، بسیار دشوار است مادامی که روسیه به پیروزی بزرگی در جنگ نرسیده باشد، چنین امتیازات بزرگی را به دست بیاورد.

برخی تحلیل‌گران معتقدند که روسیه به‌رغم قدرت فوق‌العاده بیشتر نظامی نسبت به اوکراین، به هیچ‌یک از اهداف احتمالی خود در این جنگ نرسیده‌است. از جمله اینکه نتوانسته‌است هیچ‌یک از چهار استانی را که قصد دارد به خاک خود ضمیمه کند، تصرف کند، یا اینکه نهنها نتوانسته‌است مانع پیشروی ناتو به شرق شود، بلکه تعداد کشورهای بیشتری از جمله فنلاند و سوئد به ناتو پیوسته‌اند. نظر شما در این مورد چیست؟ آیا روسیه به اهداف خود در جنگ اوکراین رسیده‌است؟

روسیه به‌طور مشخص از سه هدف اصلی خود در جنگ، شامل بی‌طرفی اوکراین، بازتعریف ترتیبات امنیتی اروپایی و تغییر نظام بین‌المللی به‌طور نسبی موفقیت‌هایی در دور نگه داشتن ناتو از اوکراین داشته است اما در مقابل منطقه شمال غربی خود را در حصار ناتو قرار داده است. ترتیبات امنیتی اروپایی نیز نهنها تغییر نکرده‌اند، بلکه حتی تقویت هم شده‌اند. در مورد نظام بین‌المللی اما واقعیت‌ها حکایت از تغییرات مهمی در این عرصه دارد. اگرچه لزوماً این تغییر به نفع روسیه نبوده و بر خ‌ی بازیگران دیگر منطقه‌ای و بین‌المللی همانند هند و چین از این شرایط بهره بیشتری برده‌اند. یک جنوب جهانی شکل گرفته که قدرت‌های منطقه‌ای استقلال عمل بیشتری نسبت به گذشته به دست آورده‌اند.

دولت‌های غربی ایران را به حمایت از روسیه در جنگ اوکراین متهم می‌کنند و مدعی هستند که ارسال پهپادهای تهاجمی ایران به روسیه، نقش زیادی در توفیق روسیه علیه اوکراین داشته‌است. فکر می‌کنید کمک‌های احتمالی نظامی ایران به روسیه تا چه حد نقش تعیین‌کننده‌ای در جنگ اوکراین داشته‌باشند؟

جمهوری اسلامی ایران رسماً اعلام بی‌طرفی کرده و مخالفت خود را با جنگ بارها اعلام کرده است و در مجمع عمومی هم اشغال کریمه را نپذیرفته است؛ اگرچه ایران از فشارهای غرب علیه روسیه نیز ابراز نگرانی کرده و ریشه این جنگ را در گسترش ناتو به غرب دانسته است. در مورد ارسال پهپاد نیز این موضوع را ساخته رسانه‌های غربی و جوسازی دولت اوکراین دانسته و در مذاکره با طرف اوکراینی از کی‌یف درخواست ارسال مدارک مورد ادعای خود را کرده و پاسخ روشنی نگرفته است. واقعیت‌ها نیز از تاثیر بسیار اندک پهپادها در هر دو سوی جنگ دارد و در این جنگ برخلاف جنگ قره‌باغ اساساً هیچ‌گونه پهپادی تاثیر تعیین‌کننده نداشته است. حقیقت امر آن است که ایران هیچ منفعت مشخصی در این جنگ ندارد و اساساً جنگ اوکراین مسئله ایران نیست و روابط رسمی ایران و دو کشور برای ایران مهم است. متأسفانه بخشی از این فضا سازی تبلیغاتی به تکثر

مراکز بیان سیاست اعلامی کشور و برخی نیز در شیطنت روس‌ها و البته جریان‌ها و محافل ایرانی در غرب است. ایران نباید از ابتدای جنگ اجازه می‌داد که سیاست رسمی آن در بی‌طرفی فعال نسبت به جنگ اوکراین دستخوش تردید و تزلزل و سوءاستفاده از سوی دیگران قرار گیرد.

انتخابات ریاست‌جمهوری روسیه اواخر اسفندماه برگزار می‌شود. فکر می‌کنید برگزاری این انتخابات تحول قدرانی در وضعیت میدان جنگ اوکراین ایجاد کند؟

به نظر من این انتخابات هیچ تاثیری بر تحول صحنه سیاسی روسیه نخواهد داشت و در نتیجه در عمل هم ارتباطی با صحنه جنگ پیدا نخواهد کرد. روسیه اعلام کرده است که در سال سوم جنگ راهبرد تهاجمی خواهد داشت و این تهاجم برای گسترش قلمرو در حوزه عملیاتی شرق و حرکت به سمت دریای سیاه برای قطع دسترسی اوکراین به دریا خواهد بود. برای این عملیات هم نیروی نظامی و تجهیزات لازم را آماده کرده است. اینکه در عمل آیا موفقیتی به دست خواهد آمد که منجر به فروپاشی ارتش اوکراین و تسلیم دولت شود، معلوم نیست. حتی اگر پیشروی محدودی نیز حاصل شود طبعاً روس‌ها را امیدوار به تداوم جنگ خواهد کرد.

با توجه به استمرار جنگ اوکراین، آیا چشم‌اندازی از آشتی و همکاری مجدد میان روسیه با اروپا و آمریکا وجود دارد؟

قاعدتاً مادامی که جنگ جریان دارد و در جبهه شرقی یعنی آمریکا و چین و نیز جبهه جنوبی یعنی آمریکا و ایران جنگی در نگرفته، هیچ امکانی برای تعامل مثبت در روابط روسیه و غرب نخواهد بود. تنها جنگ آمریکا با یکی از رقبای کنونی اش یا پایان جنگ اوکراین است که می‌تواند به آغاز دور جدیدی از روابط غرب و روسیه بیانجامد. حتی روی کار آمدن ترامپ نیز لزوماً به معنای بهبود روابط روسیه و غرب نخواهد بود. پس از بحران اوکراین در سال ۲۰۱۴ نیز پیش‌بینی‌هایی برای بهبود روابط روسیه و آمریکا مطرح می‌شد و در نشست ۲۰۱۸ هلسینکی امکان‌هایی برای آغاز دوره‌ای جدید به چشم می‌آمد اما در عمل دو طرف مسیر پیشین را ادامه دادند. لذا مسئله اصلی روسیه و غرب، جنگ اوکراین است و سایر موضوعات ده‌گانه میان آنها به اهمیت این جنگ نیست.

چه چشم‌اندازی برای سال سوم جنگ وجود دارد؟ آنچه که از وضعیت فعلی و روند تحولات محیط نبرد می‌توان برداشت کرد، این است که به نظر می‌رسد با وجود اینکه طرف روسی هم با مشکلاتی در تامین تسلیحات مورد نیاز جنگ روبه‌روست و این موضوع می‌تواند بر آینده آن تاثیر بگذارد. اما بیشتر تحلیل‌گران معتقدند که وضعیت روسیه در مقایسه با اوکراین هم از نظر نیروی انسانی و هم تجهیزات بهتر از طرف اوکراینی است. لذا اعتمادبه‌نفس روسیه بیشتر بوده و برنامه آن برای حمله به مناطق جدید جدی‌تر می‌باشد.

در هفته‌های اخیر نیز تصرف شهر اودیووکا و ایجاد عمق بیشتر برای منطقه دوتسک موجب شده تا برنامه‌هایی برای تثبیت منطقه دونباس در شرق اوکراین داشته باشد. امکان اینکه روسیه حتی در پی گسترش قلمرو عملیاتی خود در جنوب اوکراین و خطوط ساحلی برای قطع ارتباط دریایی اوکراین با دریای سیاه باشد، افزایش یافته است. این عملیات ممکن است در خوشبینانه‌ترین حالت در کرملین با امید به فروپاشی درونی اوکراین صورت گیرد و البته به‌طور طبیعی با برنامه دفاع فعال ارتش اوکراین روبه‌رو شود و اگر اوکراینی‌ها بتوانند به‌ترمیم ساختار فرماندهی خود به شکل مناسب‌تری اقدام کنند و برنامه کمک‌های غرب نیز نهایی شود، امکان مقاومت در برابر روسیه وجود دارد. به هر حال، به نظر می‌رسد که همه چیز در حال حاضر به وضعیت صحنه جنگ و تحولات آن در ماه‌های آینده بستگی دارد.

دیپلمات‌ها

واکنش ایران به حمله به یمن

سخنگوی وزارت امور خارجه جمهوری اسلامی ایران حملات نظامی گسترده شب گذشته آمریکا و انگلیس را در داخل خاک یمن شدیداً محکوم کرد. ناصر کنعانی در یک موضع‌گیری رسانه‌ای با محکوم کردن این حملات افزود: این گونه حملات خودسرانه و ماجراجویانه، خارج از قواعد و اصول شناخته‌شده بین‌المللی و نقض حاکمیت و تمامیت ارضی یمن است. سخنگوی دستگاه دیپلماسی کشورمان اضافه کرد: آمریکا و انگلیس بار دیگر ثابت کردند که حامی تمام‌عیار جنایات جنگی و نسل‌کشی رژیم صهیونیستی در نوار غزه و کرانه غربی هستند و تعهد به امنیت و منافع نامشروع رژیم اشغالگر و جنایتکار صهیونیستی را مقدم بر صلح و امنیت بین‌المللی می‌دانند و برای تأمین امنیت رژیم یادشده همه اصول اخلاقی و انسانی و نیز قوانین و مقررات بین‌المللی و منشور ملل متحد را زیر پا می‌گذارند. کنعانی تصریح کرد: آمریکا و انگلیس با اینگونه حملات، به دنبال تشدید تنش و بحران در منطقه، گسترش دامنه جنگ و بی‌ثباتی، انحراف افکار عمومی از جنایات جنگی رژیم صهیونیستی و خرید فرصت برای تداوم جنایات جنگی این رژیم منمهم به نسل‌کشی هستند.

سفیر جدید ایران در تایلند

ناصرالدین حیدری، سفیر جدید کشورمان در تایلند در آستانه عزیمت به محل ماموریت، با حسین امیرعبداللهیان وزیر امور خارجه دیدار و ضمن ارائه گزارشی از حوزه ماموریت خود، برنامه‌های پیش رو در زمینه توسعه و ارتقای بیش از پیش روابط و همکاری‌های ایران و تایلند را تشریح کرد. وزیر امور خارجه در این دیدار بر اهمیت توسعه و تعمیق روابط دیرینه جمهوری اسلامی ایران و تایلند به‌عنوان یکی از اعضای اتحادیه آ.س.آن و تقویت پیوندهای تجاری و اقتصادی با کشورهای این حوزه به‌ویژه تایلند و پیگیری ارتقای روابط فیما بین در عرصه‌های سیاسی، پارلمانی و اقتصادی و تحرک بیشتر در این زمینه به‌خصوص در تعامل با دولت جدید تایلند تأکید کرد. حیدری دارای سابقه فعالیت در امور سیاسی و بین‌المللی وزارت امور خارجه و پیش از این در سمت‌های رئیس اداره دیپلماسی دوجانبه و چندجانبه، رئیس اداره کنترل تسلیحات متعارف و فضا خدمت کرده است.

گفت‌وگوی وزرای خارجه ایران و پاکستان

بعد از ظهر جمعه حسین امیرعبداللهیان و «جلیل عباس جیلانی» وزیر خارجه پاکستان با یکدیگر به صورت تلفنی رایزنی و گفت‌وگو کردند. حسین امیرعبداللهیان در این گفت‌وگوی تلفنی با توجه به برگزاری انتخابات سراسری پاکستان ضمن ابراز خرسندی از برگزاری موفق این انتخابات اظهار امیدواری کرد تا هر چه زودتر با تشکیل پارلمان، نخست‌وزیر و کابینه جدید پاکستان معرفی و کار رسمی خود را شروع کنند. جیلانی، وزیر خارجه پاکستان نیز با آرزوی برگزاری موفق انتخابات هفته آینده مجلس خبرگان رهبری و مجلس شورای اسلامی در ایران، ضمن تشریح مراحل و چگونگی تشکیل دولت و معرفی نخست‌وزیر در پاکستان، جایگاه جمهوری اسلامی ایران در سیاست خارجی پاکستان را جایگاهی بالا و فراتر از تحولات داخلی این کشور دانست.

عکس: Gettyimages